

Stramaarbete och antibiotikaanvändning i Kronoberg – årsrapport 2024

Strama – samverkan mot antibiotikaresistens

Strama verkar för patientens rätt till bästa infektionsbehandling i en sjukvård motverkar antibiotikaresistens. Målsättningen är att säkerställa möjligheterna till en god och säker vård både nu och i framtiden, där antibiotika fungerar och fortsätter att rädda liv.

Stramaarbetet i Kronoberg fortsätter, med en successiv återgång till tidigare aktivitet samt vidare utveckling, när ökad tid och engagemang har kunnat läggas på Stramarbetet för några fler. En allt mer pressad verksamhet inom hälso- och sjukvården utgör en utmaning för möjligheterna till ett aktivt Stramaarbete, såväl i regionens Stramagrupp som i våra verksamheter, som ändå behöver prioriteras – ur patient- och invånarperspektiv, hållbarhetsperspektiv och ekonomiskt perspektiv. När 2024 summeras är antibiotikaanvändningen i samhället 286 uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Kronoberg (att jämföra med 279 år 2023 och 293 år 2019).

Stramaarbete 2024

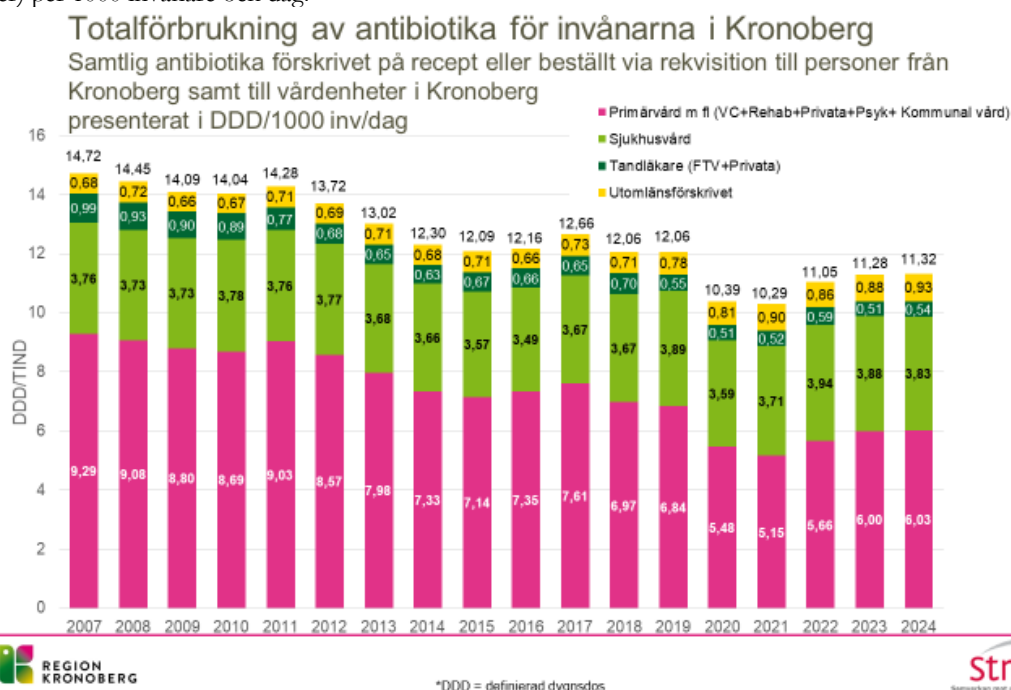
- Regionens Stramagrupp/Medicinsk grupp infektion är tvärprofessionellt sammansatt med medlemmar från barn- och ungdomskliniken, infektionskliniken, klinisk mikrobiologi, primärvård, smittskydd, vårdhygien, öron-näsa-halskliniken samt läkemedelskommitté/läkemedelsenhet. Gruppen fungerar även som regionens medicinska grupp för infektionssjukdomar under medicinska kommittén.
- Strama Kronoberg medverkar i AT- och ST-utbildningar inom infektionsområdet och detta har fortgått under 2024. I samarbete med läkemedelskommittén har informationsapotekare återkopplat utveckling av antibiotikaföreskrivning samt uppdaterade behandlingsriktlinjer till vårdcentraler och kliniker i Kronoberg under året.
- Vi uppdaterar kontinuerligt lokala medicinska riktlinjer och läkemedelsrekommendationer inom antibiotikaområdet och har genomfört detta även 2024. En hänvisning till den nationella appen för mobiltelefoner/webbsidan (Strama Nationell) med aktuella behandlingsrekommendationer får ofta ersätta lokala riktlinjer.
- Strama tar fram och analyserar statistik över antibiotikaanvändningen och följer resistensutvecklingen (aktuella rapporter om lokala resistensmönster publiceras årligen av Klinisk mikrobiologi). Rapporter om antibiotikaanvändning som bygger på försäljningsstatistik av antibiotika publiceras varje kvartal på Strama Kronobergs sida på Vårdgivarwebben. Antibiotikaindikatorer ingår i kvalitetsuppföljningen inom vårdvalet i primärvården.
- I slutenvården återstartades Infektionsverktyget omkring årsskiftet 2023/2024 (tidigare använts 2013-2016), vilket ger möjlighet att ta fram diagnoskopplade data för antibiotikaanvändningen inom slutenvård i Kronoberg och förutsättningar för återkoppling på klinik- och avdelningsnivå. Detta har genomförts vid besök på två kliniker under 2024 och planeras på ytterligare kliniker under 2025. Deltagare från Strama har medverkat i den projektgrupp som haft till uppdrag att införa infektionsverktyget i Kronoberg. Vidare behöver metoder för att inhämta kompletterande statistiska data, sammanställa och presentera information om infektionsbehandling och vårdrelaterade infektioner utvecklas i samarbete med regionens enhet för uppföljning och kvalitet.
- I primärvården finns möjlighet till diagnoskopplad uppföljning via verktyget Medrave samt indikatorer i Primärvårdskvalitet. Under 2022 medverkade Strama vid framtagande av en åtgärdsplan för förbättrad antibiotikaanvändning utifrån kvalitetsindikatorer i primärvården. Under 2024 har Strama Kronoberg medverkat vid utbildning och diskussion vid två vårdcentraler som önskar utveckla sitt arbete med denna fråga, något som vi planerar att fortsätta med och gärna utöka under 2025 och vidare.

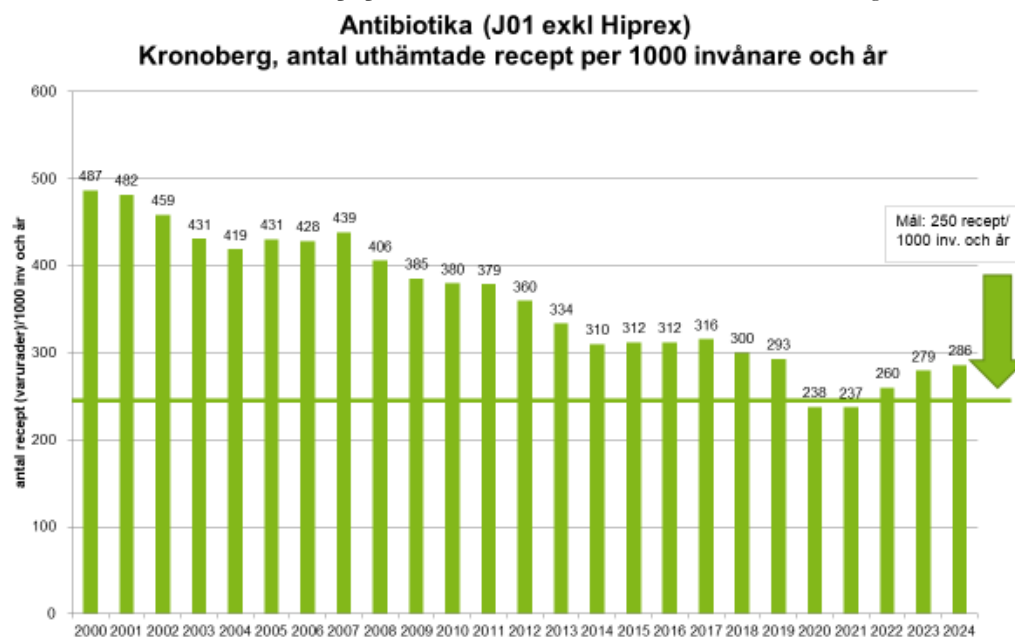
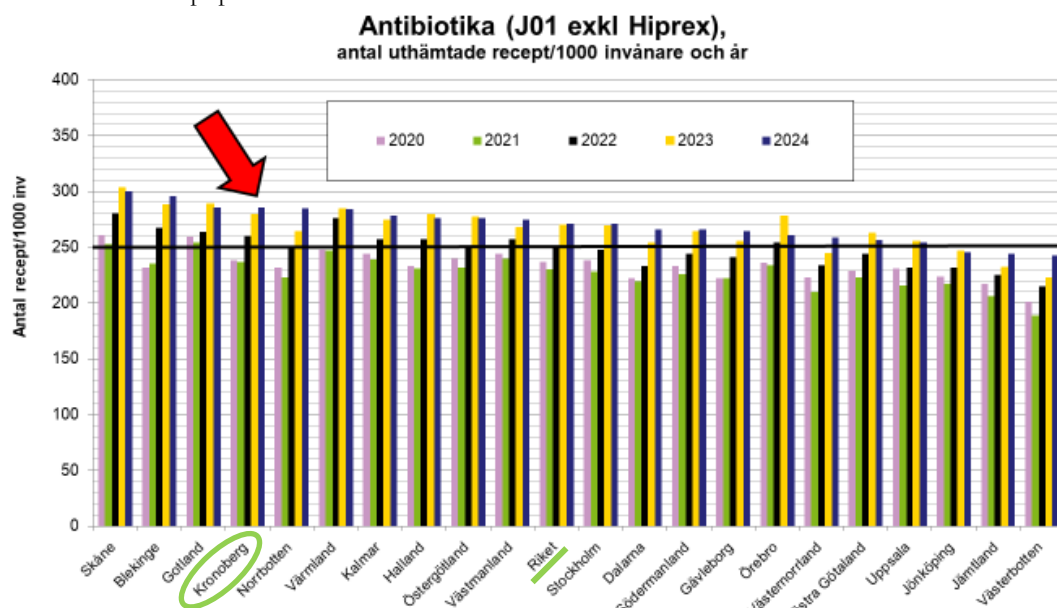
- Sammanställning av fördjupad statistik på vårdcentralsnivå har gjorts i samband med besök och även efter förfrågan från vårdcentraler som önskat stöd i arbetet med sin antibiotikaanvändning. Även för öppenvården vore kompletterande data, sammanställning och presentation av infektionsbehandling och vårdrelaterade infektioner önskvärt.

Antibiotikaanvändning 2024

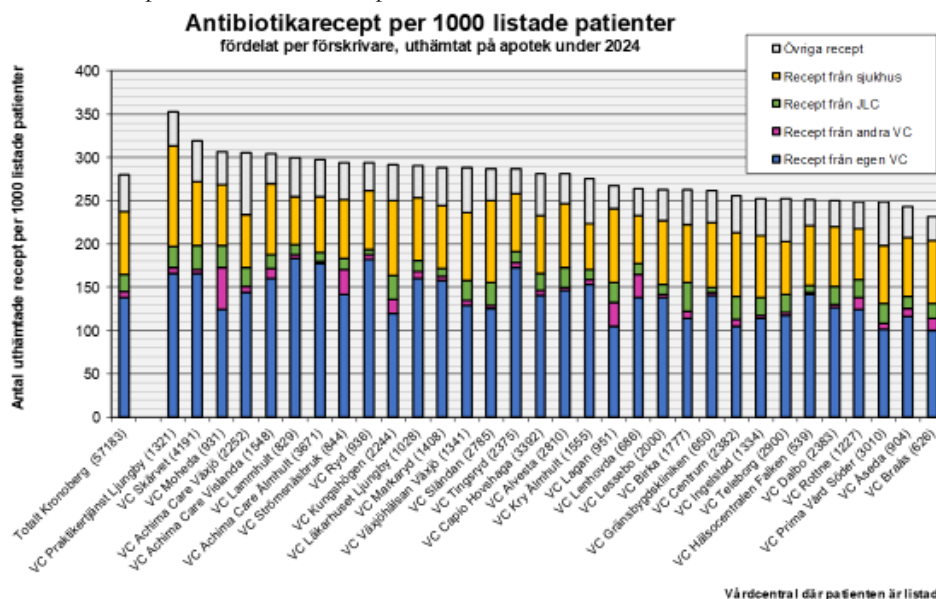
- Totalanvändningen av antibiotika i länet (uthämtade recept från såväl läkare som tandläkare, användning på sjukhus och i kommunala äldreboenden med mera), mätt i definierade dygnsdoser (DDD) per 1000 invånare och dag, har ökat jämfört med 2023. Vi har dock inte återgått till nivåerna före pandemin utan jämfört med 2019 ses en nedgång. (Figur 1).
- Antalet uthämtade antibiotikarecept har ökat med 2,5 procent mellan 2023 och 2024, men minskat med 2 procent jämfört med 2019. **År 2024 hämtade länets invånare ut 286 antibiotikarecept/1000 invånare.** (Figur 2). Sedan år 2014 har antalet uthämtade antibiotikarecept minskat med nästan 8 procent.
- År 2024 ligger Kronoberg över det långsiktiga målet på högst 250 uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år. Kronoberg är ett av de län som **använder mer antibiotika än rikssnittet** på 271 recept/1000 invånare och har den fjärde högsta antibiotikaanvändningen i landet. 3 av 21 regioner når fortfarande 250-målet, jämfört med 4 av 21 år 2023 och 19 av 21 år 2020–2021 (Figur 3). Alltjämt föreligger skillnader mellan olika enheter i länet (även om de minskar alltmer), som inte enkelt kan förklaras. (Figur 4a och 4b).
- Användningen av antibiotika har åter ökat, i Sverige och i Kronoberg, efter den påtagliga minskningen under Covid-19-pandemins första två år. I Kronoberg ses minskad eller oförändrad total antibiotikaanvändning jämfört med 2019 för alla åldersgrupper förutom hos de äldsta (85 år och uppåt). (Figur 5). Ökningen de senaste åren ses främst hos de yngsta åldersgrupperna och för antibiotika mot luftvägsinfektioner, där vi tidigare sett den största nedgången. Jämfört med 2023 ses i åldersgruppen 0-6 år nationellt en minskning med knappt 14 procent, medan Kronoberg ökat diskret 2024 och därmed har den **högsta förskrivningen i landet** (ökning ses i ytterligare tre regioner men dessa ligger under rikssnittet). (Figur 6).
- Att antibiotikaanvändningen ökar efter pandemiårens restriktioner beror sannolikt på en ökad smittspridning av luftvägsinfektioner. Vi hoppas att framöver kunna nå mål för en ansvarsfull och hållbar infektionsbehandling. För mer information om Strama Kronobergs arbete se [Vårdgivarwebben/Vårdriktlinjer/Strama Kronoberg](#).

Figur 1: Totalförbrukning antibiotika 2007–2024 i Kronoberg (såväl slutenvård som öppenvård) mätt i DDD (definierade dygnsdoser) per 1000 invånare och dag.



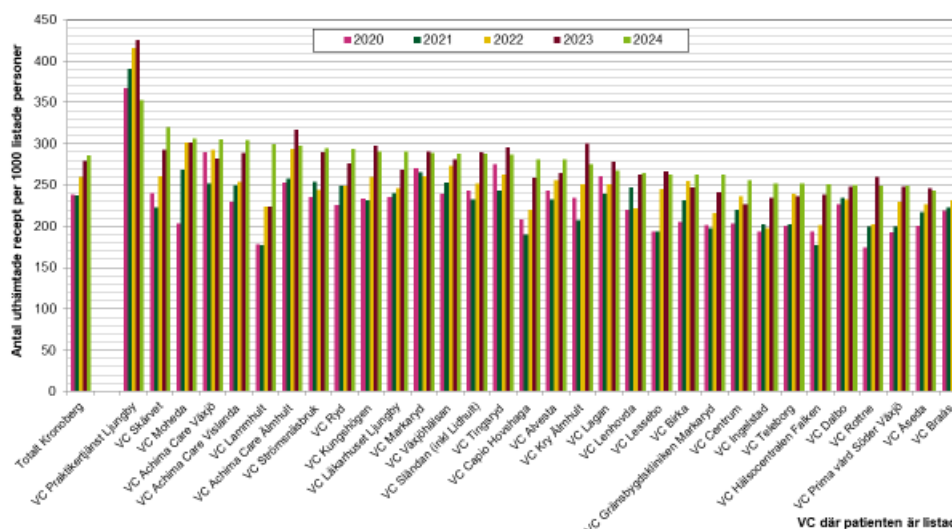
Figur 2: Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år, 2000–2024 i Kronoberg.**Figur 3:** Jämförelse mellan länen. Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare, 2020–2024. Stramas långsiktiga nationella mål är 250 recept per 1000 invånare och år.

Figur 4a: Jämförelse mellan vårdcentralerna i Kronoberg. Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 listade patienter, 2024. Alla uthämtade recept till enhetens listade patienter är med oavsett var de förskrivits.

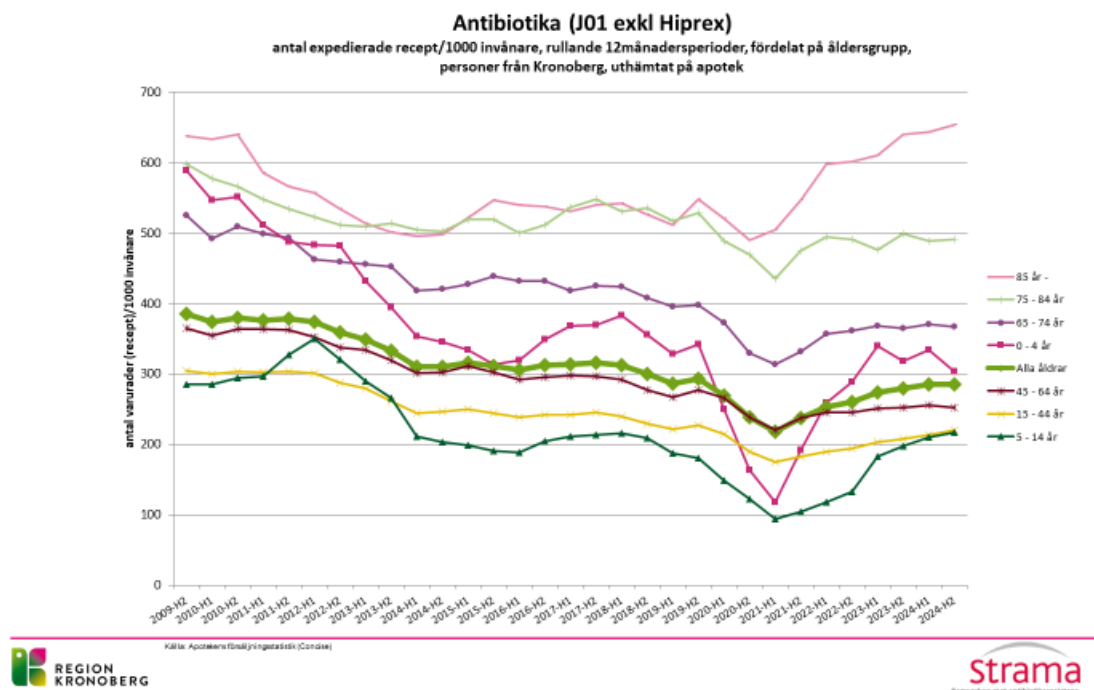


Figur 4b: Jämförelse mellan vårdcentralerna i Kronoberg. Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 listade patienter, 2020–2024. Alla uthämtade recept till enhetens listade patienter är med oavsett var de förskrivits.

Antibiotikarecept per 1000 listade patienter och år



Figur 5: Jämförelse mellan åldersgrupper i Kronoberg. Antal expedierade recept/1000 invånare fördelade på åldersgrupp, 2009–2024.



Figur 6: Jämförelse mellan länen. Antal expedierade recept/1000 invånare i åldersgruppen barn 0-6 år, 2020–2024.

